

En god ekonomi

**Låt oss tillsammans sträva efter en
rättfärdigare värld med en medvetenhet och
i praktisk handling för fattiga och utsatta
människor runt om vår jord**

En strävan efter en rättfärdigare värld

Trots stora framsteg i kampen mot fattigdomen, levde år 2008 nära 1,3 miljarder människor i extrem fattigdom. Allt medan vi i den rika delen av världen gynnas och lever gott.

De av oss som själva varit fattiga eller mött extremt fattiga människor känner att det inte är sunt och rätt att vi ska lida av överflödssjukdomar medan flertalet i vår värld lever under helt andra premisser.

Av Jesus utmanas vi att finnas till för de fattiga, för våra bröder och systrar runt om vår värld. Jesus identifierar sig med dessa. Han säger i ett känt tal: Jag var törstig, hungrig, naken... och ni tog hand om mig och omvänt, ni tog inte hand om mig! (Matt 25),

Idag lever vi i en förändrad värld och framförallt så lever vi i en global värld som vi ständigt interagerar med. Vad som sker i en del av vår jord påverkar också oss och våra livsvillkor. Vad vi gör i vår del av världen påverkar människor långt borta.

Vi får del av vår välfärd också av andra som på olika sätt har bidragit till vår inkomst. Det är människor både långt borta, på andra sidan vårt jordklot, och människor i vår närmiljö som varit med och hjälpt oss.

Vår värld påverkas också av vår miljöpåverkan, bl.a. de växthusgaser vi släpper ut som gör livet ohållbart att leva på i vissa platser, med torka eller översvämning som följd. Vi exporterar idag miljöfarligt avfall bl.a. elektronikavfall till fattigare länder som inte kan ta hand om soporna på ett miljöriktigt sätt.

Här följer några praktiska tips som vi var och en får ta till oss, kanske kan vi ta ett eller två nya steg ur den lista av förslag som följer.

KONKRETA OCH PRAKTISKA TIPS!

A. Att aktivt ge en del av dina pengar till stöd för EFS arbete för andra.

Vi ser helst att du ger till det goda arbetet som kyrkan gör lokalt och globalt, genom att ge ett månatligt givande.

Det viktigaste för ett medvetet givande visar sig vara att ge något regelbundet/automatiskt. (Ge i enlighet med ett gott hjärta/ med glädje den nivån i antal kronor eller antal % du vill.)

Kanske kan ni också i er missionsförening sätta upp ett insamlingsmål för utlandsmissionen och de internationella frågorna så att det synliggörs på ett bättre sätt.

1. Ett **månatligt givande** via autogiro eller stående överföring via internetbanken. Till er förening (om ni har eget insamlingsmål), så att ni kan glädjas över vad ni ger som missionsförening. Eller till EFS mission direkt, då går knappa 50% till utlandssatsningar.

För det många är det kanske bäst att uppmuntra till att ge till EFS-föreningen generellt, så kan den fördela till de ändamål som stöds enligt föreningens budgetmål, men för att kunna motivera ytterligare några att ge mer så ökar givandet erfarenhetsmässigt om man också kan välja att specificera sitt givande till ett eller flera områden som föreningen stödjer.

Den som inte ges möjlighet att styra sitt givande kommer att få in mindre till sin förening.

Förslag på insamlingskonton i föreningen

1. EFS utlandsmission generellt, *50/50 Sverige-arbetet och utlandsarbetet*. (Lokala föreningens bankgiro, att fördelas enligt budget) (Idag finns möjlighet till skatteavdrag upp till 1500 kr om du ger till EFS diakonala mission, Barn i alla länder eller Johannelunds forskning. Läs mer på www.efs.nu)
2. EFS distrikt
3. EFS riks "där det bäst behövs".
4. BIAL
5. Ett projekt ni valt att stödja, *se efs.nu och fliken internationellt*
6. Att ha som vana att ge rikligt i de **kollekt**er som tas upp är också gott, att ofta öva sig i att ge för andras skull är en bra träning i medmännisklighet.

B. Att låta sparade ekonomiska medel verka för de fattiga och för goda etiska värderingar.

3. Spara i etiska fonder.

Många (alla) banker har etiska alternativ idag. Om vi väljer dessa fonder så slipper vi ha alltför dåligt samvete över att våra pengar används av industrier och människor som vi inte stödjer.

Ett ytterligare sätt att fondspara är att också samtidigt stödja EFS genom att sätta in pengar i en av Bancos etiska fonder. **Humanfonden** och **Hjälpfonden** är etiska fonder, vilket innebär att fonden avstår från att investera i vapen-, alkohol-, och tobaksindustri. Den 1 juli 2001 utökades den etiska placeringsinriktningen till att även omfatta företagets ansvar för mänskliga rättigheter, arbetsvillkor och miljö. Sparandet i Bancos etiska fonder gav EFS 1,3 miljoner kronor 2011.

Årligen delas 2 procent av fondens värde ut till anslutna ideella organisationer.

Läs mer på www.efs.nu.

4. Spara i Microcreditlån. Då du låter dina pengar användas av fattiga för att få det bättre, då skapas utveckling. Du har kvar dina pengar men styr vem som får använda dem. Framför allt fattiga kvinnor får möjlighet att låna dina pengar runt om vår värld. Det skapar möjligheter för dem att komma ur sin problematik.

Läs mera på www.microfinanshuset.se
eller www.oikocredit.se

C. Aktiva inköpsval via vårt sätt att handla.

5. Handla ekologiskt och rättvisemärkt. I framtiden finns troligen även **Klimatmärkta** varor. Bestäm dig för några produkter att börja med och var konsekvent. (Ekologisk mjölk, rättvisemärkt kaffe och bananer rekommenderas att börja med.)

Att handla billigt är inte alltid etiskt riktigt, utan det kan t.o.m. vara till skada för fattiga. Besprutningar/ sociala problem/ "slavarbete" kan förstöra för människor vi inte ser. Det vi köper har också en negativ klimatpåverkan och är till större eller mindre skada för vår värld.

D. Övriga tips.

6. Stöd konkret (EFS-)projekt tillsammans i samarbete med andra. Sätt upp gemensamma **insamlingsmål**.

Kontakta **företag/skolor m.m.** att stödja något projekt. Ordna någon gemensam insamlingsaktivitet.

7. **Påverka** affärer, företag, din arbetsplats, föräldrar och andra att handla rättvisemärkt m.m. Engagera dig politiskt.

8. **Testamentera** hela eller delar av din förmögenhet till något som blir till hjälp för andra. Ex. EFS mission.

9. **Minnesblad**: föreslå att födelsedagsgåvor, minnesgåvor m.m. samlas in till ett projekt istället för dyrbara presenter eller andra ändamål.

10. Använd **Gåvoshopen**, på www.efs.nu, där kan du ge alltifrån en förlossning i Etiopien till en evangelistutbildning. 24 olika gåvor 2012.

11.

YTTERLIGARE REFLEKTIONER OM PENGARNAS PÅVERKAN.

Sparande

Vi har också idag blivit tydligt medvetna om att sparade pengar inte är neutrala. De pengar vi sparat i bank/aktier innebär att någon annan använder dem idag!

Den fråga vi som medvetna sparare behöver fråga oss är: vem använder våra pengar/besparingar och för vilka syften används de? Till goda eller onda syften?

Du och jag, vi som kyrka, som EFS-förening, som anställda, medarbetare och frivilliga behöver var och en reflektera över den värld vi lever i och göra några medvetna val där vi tänkt igenom vad vi vill göra och kan göra, för att sedan i våra egna liv och i våra församlingar/föreningar tillämpa det samt utmana andra att vara med och skapa en rättvisare värld.

Pengar på banken

Pengar vi har på banken används ungefär 50% till privat konsumtion (hus, bilar m.m.). 50% till olika företag (beroende på bank). Banken kanske inte alltid lånar ut pengar till de företag vi vill gynna eller till privatpersoner som får låna för mycket. Fråga din bank vem som använder våra pengar, vilken utlåningspolicy och etisk profil de som bank har. Kanske ska vi byta till den som har bäst etisk profil? Var har kyrkan/ föreningen sina sparade pengar?

Kanske skulle du och jag vilja att färre människor hamnade i skuldfällan och ekonomisk misär pga att de lånat för mycket? Är det dina och mina pengar på banken som till en del orsakat dessa problem?

Jesus sa till en rik person. *Sälj allt du har och ge till de fattiga*, och i bibeln står det att: *Roten till allt ont är kärleken till pengar.*

Rikedomar är inte alltid till ökad glädje.

Undersökningar har visat att sedan människor har det de behöver för överlevnad, så ökar inte lyckan hos människor om de blir rikare. Om alla blir rikare så kommer den fattigaste delen av befolkningen känna sig mindre lycklig, hur stora framsteg som än görs för alla. Om den fattigaste blir rikare, så upplevs det ändå inte bra om alla andra blir ännu rikare.

Pengar för mat och konsumtion

Alltför tydligt ser vi idag att det vi handlar påverkar vår omgivning. I vår kultur tycker vi att det är viktigt att kunna köpa saker billigt. Vi talar gärna om när vi har fått tag på något billigt.

Det som i dagens värld har blivit klart är att det ofta inte alls är särskilt bra att köpa billiga saker. Vissa saker vi handlar har påverkat miljön negativt både vid tillverkningen och vid transporten. Idag så vet vi att bl.a. koldioxidutsläppen för transporter och tillverkning kan vara ganska höga. Detta innebär att vi håller på att skapa en mycket varmare värld som kommer att leda till ett svårare klimat för den större delen av jordens befolkning. Ökat antal katastrofer och torka blir följd.

En annan faktor som vi blivit uppmärksammade på är de dåliga arbetsförhållanden som många tvingas leva under.

En okänd andel av varor vi idag köper kommer från människor som jobbat under mycket svåra förhållanden. På grund av fattigdom tvingas människor att leva nästan som slavarbetare och även barnarbete förekommer. Allt billigt är inte bra utan kan t.o.m. vara till skada. Förr bojkottades elfenben för att rädda elefanterna från utrotning. Idag är frågan svårare och mer omfattande om vad vi inte ska köpa för att bevara vår värld. Tänk efter var saker är producerade och under vilka förhållanden. Ingen vara kommer till affären utan att ha tillverkats någonstans.

Vår mat produceras också i stor utsträckning utomlands. Vi bör enligt alla rekommendationer köpa *kravodlade bananer* för att rädda plantagearbetare från att dö tidigt av gifter som används för att få fram den billiga bananen. Ekologisk mjölk bör vi köpa för att rädda regnskog. För att få fram den billigare standardmjölken får kossorna proteintillskott som odlats fram i Latinamerika på det som förr var regnskog. Rättvisemärkt kaffe/te m.m. ger fattiga bönder en skälig lön och det motverkar miljöskador på plantager.

Närodlat, säsongsakтуella grödor och vilt är några av de minst miljönegativa matprodukter vi kan köpa, även de som kommit fraktade per båt.

Ekologiska och rättvisa kläder till försäljning kommer mer och mer. Du kan beställa via nätet, eller söka butiker t.ex. via www.naturskyddsforeningen.se fliken grön guide. www.flatebo.se har många ekologiska kläder även med "kristna tryck på."

Köp gärna second hand. Både kläder och prylar.

Pengar för nöjen och resor

Enligt en beräkning får utsläppen för att bibehålla en hållbar påverkan av miljön idag inte överstiga 2 ton koldioxid per person. Idag i Sverige ligger vi på ca 6 ton. Resandet och transporter står för ca 2 ton. (Mat ca 2 ton, produktion av sallader, tomater m.m. året om.

Hus/boende ca 2 ton, för uppvärmning/el m.m.). Vi får alla fundera över hur ofta vi kan åka med flyg och bil, som är de i särklass mest koldioxidutsläppande fordonen. (Till exempel släpper en flygresa till Thailand ut 2,5 ton per person). Tänk även på andra bensindrivande fordon: skoter, gräsklippare, motorcykel m.m.

Att gå, cykla, åka tåg och kollektivtrafik är något som vi i hög grad bör eftersträva långt mer än vi gör idag. Hur kan vi klara av att förminska vår negativa miljöpåverkan då det gäller våra resor till och från arbetet och i arbetet?

Koldioxidutsläpp/passagerare, schablon:

Tåg=0,00002 kg/mil Buss=0,07 kg/mil Etanolbil= 0,38kg/mil, Flyg=1,6 kg/mil, Diesebil 1,6 kg/mil, Bensin 1,9 kg/mil. (källa: Naturvårdsverket)

Innan vi åker på semester bör vi idag också fråga oss hur mycket detta påverkar vår miljö, inte bara om vi har råd med resan. Ju mer pengar vi har och tjänar desto mer tenderar vi att spendera på nöjen som är skadlig för vår miljö. *Samla inte skatter på jorden där mott och mal förstör*, sa Jesus.

Pengar för hus och boende.

Vi behöver alla någonstans att bo. Nomader kan bära sitt hem på ryggen. Vi i vårt kalla klimat behöver ett varmare boende. Hus och boende står idag för ca 1/3 av vårt koldioxidutsläpp. Oljeuppvärmda hus är kanske det sämsta alternativet för en hållbar värld idag.

Hur investerar vi i våra hus så de förbrukar mindre av jordens resurser? Hur värmer vi upp vårt boende? Hur mycket koldioxidutsläppande el förbrukar vi? Hur isolerar vi och minskar vår miljöpåverkan? Hur mycket ska vi renovera och hur påverkar det vår miljö? (Transport, tillverkning, avfall?)

Pengar att använda för goda värderingar.

Jag tror det är viktigt att se de pengar vi har som en möjlighet att påverka och skapa den värld som vi vill skapa. Som gudstroende och kristen kan vi använda våra pengar för de värden vi står för. Det var den uppgift vi människor först fick, enligt bibeln, att råda över och förvalta skapelsen, inte att förstöra den.

Vad ska våra pengar användas till? För det godas skull!

Det viktigaste för Jesus var kärleken, att älska Gud överallt och sin nästa som sig själv. Det är det förnämsta i livet.

Det gäller också våra pengar. *Ingen kan tjäna två herrar. Säger Jesus, Antingen kommer han att hata den ene och älska den andre eller att hålla fast vid den ene och inte bry sig om den andre. Ni kan inte tjäna både Gud och mammon (penningen). Matt 6:24*

Ovan har ni sett en lista av konkreta förslag där vi kan låta våra pengar användas för goda ändamål.

Det är gott och välsignat att få vara med och påverka och hjälpa. Då det var nöd i Jerusalem, beskriver Paulus den iver som fanns att dela med sig till de nödställda i 2 Kor. kap 8 och 9.

Att ge till andra och avstå från egna förmåner är något välgörande för en människa. I Bibeln uttrycks det så att Gud välsignar en glad givare. Det blir positiva konsekvenser i en persons, en familjs och kanske en nations liv?

Låt våra pengar få användas för de värderingar Jesus stod och står för, precis som att det vi gör ska få vara präglade av det Han stod och står för.

Bestäm dig för att göra en sak!

Sättet att komma framåt är att ta ett steg i taget, en fot framför den andra foten.

Dessa steg kommer jag att ta:

1.

2.

3.

Lycka till!

Låt oss träna oss i en medveten hållning till förmån för de fattiga.

Mats Bohman, medlem i EFS Internationella råd i Västerbotten.

Bilaga (Att ta med till din bank.)

Överföringsuppdrag/ Autogiro

Härmed ger jag _____ i uppdrag att överföra
(min bank)

_____ kr från mitt bankkontonummer
(belopp)

(clearingnr – kontonummer)

månatligen den _____ varje månad, med början den

_____ (överföringsdag) _____ (första överföring)

till EFS missionsförening _____, bankgironummer
_____ (bank) _____

Namn: _____

Personnummer: _____

Ort och datum: _____

Underskrift: _____

Anmälan om överföring är anonym om den lämnas till din bank, men den kan också inlämnas via föreningen.

Villkor för autogiro

- * Undertecknad betalare medger härmed att uttag får ske från det angivna kontot på begäran av nämnda betalningsmottagare för överföring till denna.
- * Postgirot/banken är inte skyldig att pröva behörigheten av begärda uttag.
- * Uttag redovisas på kontoutdrag.
- * Undertecknad betalare förbinder sig att hålla tillräckligt belopp tillgängligt på angivet konto senast bankdagen före förfallodagen.
- * Uttag får göras tidigast på förfallodagen.
- * Betalningsmottagaren är skyldig att i god tid före uttaget underrätta betalaren om betalningens belopp och förfallodag.
- * Betalningsmottagaren skall vid anfordran återbetala belopp som felaktigt överförts från betalarens konto.
- * Om betalaren ej medger ett visst uttag skall betalningsmottagaren underrättas senast tredje bankdagen före förfallodagen.
- * Detta medgivande gäller tills vidare och upphör fem dagar efter det att det återkallats hos betalningsmottagaren.